

7.1 Έλεγχος υπόπτων

7.1.1 Γενικά

Ο ασφαλής έλεγχος των υπόπτων επηρεάζεται άμεσα τόσο από κάποιους παράγοντες όσο και από τη γνώση και τήρηση κάποιων κανόνων που αν δεν λάβουν σοβαρά υπόψη τους οι αστυνομικοί θέτουν σε κίνδυνο τόσο τη δική τους ζωή όσο και τη ζωή των ελεγχόμενων ή άλλων τρίτων αθώων πολιτών.

Οι παράγοντες και οι κανόνες αυτοί έχουν σχέση με τον τρόπο που θα προσεγγίσει και θα σταθεί απέναντι σε έναν ύποπτο το προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας, με την απόσταση που θα τηρηθεί όταν θα γίνει ο έλεγχος, με το διάλογο που θα αναπτυχθεί με τον ύποπτο κλπ. ώστε στο τέλος να έχει ολοκληρωθεί ένας επιτυχή και ασφαλής έλεγχος.

Ας δούμε αναλυτικά αυτούς τους παράγοντες και τους κανόνες.

7.1.2 Παρουσία

Ως «παρουσία» θεωρείται η θέση που θα ληφθεί και η στάση με την οποία θα τοποθετηθεί το σώμα του ατόμου που ασκεί καθήκοντα προσωπικού ασφάλειας απέναντι από έναν ύποπτο, προκειμένου να ελεγχθεί.

Ουσιαστικά, η τοποθέτηση του σώματος είναι ανάλογη με τη στάση (ανοικτή στάση, στάση ετοιμότητας ή στάση άμυνας), την οποία θα λάβει απέναντι στον ύποπτο την στιγμή που θα τον ελέγξει.

Η παρουσία απέναντι στον ύποπτο πρέπει να θεωρείται όπλο, τουλάχιστον αμυντικό, γιατί, ανάλογα με τον τρόπο που θα τοποθετηθεί το σώμα, κλιμακώνεται ο τρόπος αντιμετώπισης της επίθεσης που ενδεχομένως, δεχθεί.

Το προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας, παρατηρώντας με προσοχή τον ύποπτο στη διάρκεια του ελέγχου, θα είναι σε θέση να προσαρμόσει τη στάση του σώματός του ανάλογα με τα μηνύματα – ενδείξεις κινδύνου που δέχεται. Το επίπεδο της «αμυντικής» ετοιμότητάς του πρέπει να είναι αντίστοιχο με το επίπεδο αντίστασης ή αντίδρασης του υπόπτου.

Αν ληφθεί συνειδητά η σωστή αμυντική στάση απέναντι στον κάθε ύποπτο, αυτομάτως, ρυθμίζεται το μυαλό σε μια κατάσταση εγρήγορσης. Παράλληλα, αποστέλλεται στον ύποπτο ένα σημαντικό μήνυμα για την ετοιμότητα στην οποία βρίσκεται αποθαρρύνοντάς τον, ίσως, να επιχειρήσει επίθεση εναντίον του.

Είναι πολύ βασικό ότι η «γλώσσα του σώματός» μπορεί να επηρεάσει τον ύποπτο θετικά ή αρνητικά.

Είναι γεγονός ότι, όταν προσεγγίζεται ένας ύποπτος, για να ελεγχθεί, πρώτη επιδίωξη είναι να μετατραπεί από αναποφάσιτος σε συνεργάσιμος και να διατηρηθεί έτσι έως το τέλος του ελέγχου.

Για να επιτευχθεί αυτό, πρέπει να είναι πολύ προσεκτική η συμπεριφορά του προσωπικού ιδιωτικής ασφάλειας. Αν του φερθεί αλαζονικά και αυταρχικά ή χρησιμοποιήσει προσβλητικές εκφράσεις και χειρονομίες, πιθανόν, να προκαλέσει την άσχημη αντίδρασή του, διότι, ίσως νιώσει ότι με τον τρόπο αυτό προσπαθεί να τον υποτάξει. Με τέτοια συμπεριφορά υπεισέρχεται και παραβιάζει το «εγώ» με άσχημο τρόπο.

Ειδικά οι κακοποιοί αισθάνονται ότι, εκτός από την ελευθερία, απειλείται και το «εγώ» τους, ιδιαίτερα αν υπάρχει άσχημη αντιμετώπισή τους μπροστά σε σημαντικά για αυτούς πρόσωπα και έτσι καταφεύγουν στη χρήση βίας, ίσως και χωρίς δεύτερη σκέψη.

Καλό είναι να μην προβάλλεται δεσποτικά το ανάστημά μπροστά στον ύποπτο, έχοντας τα πόδια ανοικτά και τα χέρια σταυρωμένα στο στήθος, διότι αφενός δημιουργείται ένα τείχος εχθρότητας, αφετέρου η στάση αυτή καθιστά το προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας ευάλωτο.

7.1.3 Ανοικτή στάση

Αν ο ύποπτος είναι ήρεμος και συνεργάσιμος, η ανοικτή στάση θα βοηθήσει ώστε να δοθεί μια μη απειλητική εικόνα και να δημιουργηθεί ένα καλό κλίμα επικοινωνίας. Ενδεχομένως, με τη στάση αυτή ο ύποπτος ενθαρρύνεται να μιμηθεί το προσωπικό ασφάλειας. Για τη στάση αυτή, τα πόδια θα πρέπει να ανοίξουν στο πλάτος των ώμων, με το δυνατό πόδι λίγο πιο πίσω. (Η στάση αυτή εξυπηρετεί και σε περίπτωση οπλοφορίας του προσωπικού ιδιωτικής φύλαξη, ώστε να απομακρύνεται το όπλο από τον ύποπτο). Το βάρος του σώματος πρέπει να κατανέμεται εξίσου και στα δυο πόδια, για να υπάρχει καλύτερη ισορροπία.

Οι αγκώνες πρέπει να είναι λυγισμένοι, υπό γωνία περίπου 90 μοιρών, με τις παλάμες στο ύψος της ζώνης, λίγο πάνω από την αγκράφα της και στραμμένες προς τα επάνω, ενώ τα δάχτυλα του ενός χεριού, σχεδόν αγγίζουν τα δάχτυλα του άλλου.

Η ανοικτή στάση ενδείκνυται, όταν βρίσκεται σε απόσταση περίπου πέντε μέτρων από τον ύποπτο και δεν υπάρχει κάποια εμφανής ένδειξη κινδύνου που να επιβάλει μία στάση περισσότερο "προστατευτική".

Από τη στάση αυτή, μπορεί να αρχίσει ο διάλογος με τον ύποπτο (στάδιο διερεύνησης) και να κλιμακωθούν οι περεταίρω ενέργειες.

7.1.4 Στάση ετοιμότητας

Αν διαπιστωθεί ότι ο ύποπτος αρχίζει να προβάλλει ήπια αντίσταση, εμφανίζοντας κάποιο συναισθηματικό δείκτη κινδύνου ή λαμβάνοντας μία προεπιθετική στάση ή μειώνοντας την απόσταση, ή θελήσει το προσωπικό να πλησιάσει, θα πρέπει να περάσει στη "στάση ετοιμότητας". Η απόσταση διατηρείται στα δύομισι μέτρα και το δυνατό πόδι έρχεται ακόμα πιο πίσω, αυξάνοντας έτσι τη γωνία προς τον ύποπτο. Τα χέρια ανεβαίνουν στο ύψος του θώρακα, το ένα κοντά στο άλλο, ενώ οι παλάμες παραμένουν ακόμη ανοιχτές και στραμμένες προς τον ύποπτο, με τα ακροδάχτυλα προς τα πάνω, δείχνοντας έτσι στον ύποπτο πως πρέπει να ηρεμήσει και πως υπάρχει διάθεση για συνεργασία.

Συνειδητά, τα χέρια είναι σηκωμένα σε "χαλαρή ετοιμότητα" και μπορούν από τη θέση αυτή να κινηθούν αστραπιαία, για να αποκρούσουν ενδεχόμενη επίθεση του υπόπτου.

7.1.5 Στάση άμυνας

Η στάση άμυνας είναι μία κλιμάκωση της στάσης ετοιμότητας και κρίνεται απαραίτητη, όταν κλιμακωθεί και η αντίσταση του υπόπτου. Προετοιμάζει τόσο για πάλι σώμα με σώμα όσο και για τη χρήση κάποιου από τα όπλα και χαρακτηρίζεται από καλή ισορροπία, ευελιξία και δύναμη.

Για να έλθει το άτομο που ασκεί καθήκοντα προσωπικού ασφάλειας στη στάση άμυνας από τη στάση ετοιμότητας, πρέπει να μετακινήσει ακόμη πιο πίσω το δυνατό πόδι, ώστε να αυξηθεί η ισορροπία του.

Το κέντρο του σώματος του να βρίσκεται κάτω ακριβώς από τον αφαλό του. Πρέπει να μετατοπίσει το πάνω μισό μέρος του σώματος του, ώσπου να νιώσει ότι είναι άνετα τοποθετημένο πάνω από το κέντρο του σώματος του και με τρόπο, ώστε το κεφάλι του και το κέντρο να βρίσκονται στην ίδια νοητή ευθεία η οποία καταλήγει στο έδαφος, στη μέση της απόστασης των ανοικτών ποδιών του.

Λυγίζοντας λίγο τα γόνατά του, χαμηλώνει το κέντρο βάρους του σώματος του, με αποτέλεσμα την καλύτερη δυνατή ισορροπία, αφού έχει μεγαλώσει τη βάση του σε βάθος και πλάτος.

Στη στάση άμυνας, οι αγκώνες του έρχονται στο πλάι, οι βραχίονές του προστατεύουν το στήθος και τα χέρια του ανεβαίνουν λίγο πιο ψηλά. Οι παλάμες του είναι ενωμένες, σχηματίζοντας "ασπίδα" για το πρόσωπο του.

Για να έλθει στη στάση άμυνας από τη στάση ετοιμότητας, μετακινεί ακόμη πιο πίσω το δυνατό του πόδι. Λυγίζοντας λίγο τα γόνατά του, χαμηλώνει το κέντρο βάρους του σώματος του, με αποτέλεσμα την καλύτερη δυνατή ισορροπία, αφού έχει μεγαλώσει τη βάση του σε βάθος και πλάτος.

Καθώς κλιμακώνεται η επίθεση του υπόπτου, ο χρόνος αντίδρασής του μειώνεται δραματικά. Γι' αυτό, πρέπει να μπορεί να αναγνωρίζει εύκολα και έγκαιρα τις προεπιθετικές του στάσεις και ενδείξεις κινδύνου, μερικές από τις οποίες "διαρρέουν" κλάσματα του δευτερολέπτου πριν από την επίθεση. Οι επιλογές που έχει να αποκρούσει την επίθεσή του θα εξαρτηθούν από το είδος της και από τις δικές του ικανότητες.

Αν κρίνει ότι πρέπει να χρησιμοποιήσει κάποιο από τα όπλα του, ανεβάζει το ένα του χέρι, για να προστατεύσει το πρόσωπο του και φέρνει το δυνατό του χέρι πάνω στο όπλο, για να είναι έτοιμος να το τραβήξει.

Αυτό που σίγουρα πρέπει να αποφύγει είναι να μη δώσει τη δυνατότητα στον ύποπτο να τον αγκαλιάσει και να τον παρασύρει στο έδαφος, γιατί εκεί κινδυνεύει άμεσα να αφοπλισθεί.

7.1.6 Παρουσία και απόσταση

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που πρέπει να λαμβάνει υπόψη του, κάθε φορά που πλησιάζει έναν ύποπτο, για να τον ελέγξει, είναι η απόσταση.

Το πόσο θα τον πλησιάσει και σε ποια απόσταση θα σταθεί απέναντί του, θα εξαρτηθεί από το είδος του ελέγχου, τη συμπεριφορά του υπόπτου, τη διαμόρφωση του χώρου όπου διενεργείται ο έλεγχος, την κάλυψη που έχει και γενικότερα τη δυνατότητα εφαρμογής τακτικών επιβίωσης. Πρέπει, όμως, να φροντίσει να είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμος να διατηρήσει ή και να αυξήσει την απόσταση ασφαλείας αν κριθεί απαραίτητο.

Είναι σημαντικό επίσης ότι ο κάθε άνθρωπος, αν τον πλησιάσει κανείς πολύ, με σκοπό να τον ελέγξει, νιώθει ότι παραβιάζεται ο προσωπικός του χώρος και δεν είναι προβλέψιμο το πώς μπορεί να αντιδράσει. Μπορεί να επιχειρήσει να διαφύγει τρέχοντας ή να επιτεθεί, αν νιώσει παγιδευμένος ή απειλούμενος. Ενδεχομένως, να θεωρηθεί υπερβολικό το να σταθεί μακριά από

έναν ύποπτο, διότι έχει συνηθίσει να πλησιάζει, πιστεύοντας εσφαλμένα ότι έτσι θα του επιβληθεί καλύτερα και άμεσα.

Σε κάθε άλλη περίπτωση είναι φρονιμότερο, στην αρχή, να παραμείνει μακριά του και κατά προτίμηση κοντά σε κάποιο σημείο κάλυψης, έχοντας την πρώτη λεκτική επαφή μαζί του από μία απόσταση τουλάχιστον πέντε μέτρων. Η απόσταση αυτή εξασφαλίζει πολλά πλεονεκτήματα, επειδή υπάρχει μεγαλύτερος χρόνος αντίδρασης - αν ο ύποπτος επιχειρήσει να τρέξει προς το μέρος του, για να επιτεθεί - και είναι σε θέση να αντιληφθεί έγκαιρα την απειλή, να την αναγνωρίσει, να την εκτιμήσει και να αντιδράσει ανάλογα. Επίσης, από την απόσταση αυτή μπορεί να βλέπει και να ανιχνεύει ολόκληρο το σώμα του υπόπτου, διακρίνοντας ευκολότερα τυχόν ενδείξεις κινδύνου και ιδιαίτερα επιθετικές προθέσεις.

Δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι, τηρώντας τις αποστάσεις που πρέπει, τηρεί και τον ακόλουθο σημαντικό κανόνα:

"Δημιουργώντας χώρο αντίδρασης, δημιουργείς και χρόνο αντίδρασης".

7.1.7 Διάλογος

Στην προσπάθειά του να εξασφαλίσει τη συνεργασία του υπόπτου που ελέγχει το άτομο που ασκεί καθήκοντα προσωπικού ασφάλειας, σημαντικό ρόλο παίζει ο διάλογος που θα έχει μαζί του.

Τα λόγια που θα χρησιμοποιήσει και ο τόνος της φωνής του, μπορούν να μεταβάλουν έναν ύποπτο από μη συνεργάσιμο σε συνεργάσιμο και αντίστροφα. Αν, λοιπόν, χειρίζεται σωστά τη γλώσσα, θα υπάρχει ένα ισχυρό μέσο ελέγχου και, ίσως, να μη χρειαστεί να καταφύγει σε ισχυρότερα, η χρήση των οποίων συχνά απαιτεί και νομική δικαιολόγηση.

Κάθε φορά που απευθύνει το λόγο σε έναν ύποπτο, πρέπει να έχει συνείδηση τόσο των λόγων του όσο και του τόνου της φωνής του και να μπορεί να τα προσαρμόζει, ανάλογα με την αντίδραση του υπόπτου. Τα σκληρά λόγια, ίσως, εκφοβίσουν κάποιους υπόπτους. Αν, όμως, συνοδεύονται με βρισιές, βωμολοχίες, απειλητικές χειρονομίες και ιδιαίτερα με προσωπικές αιχμές, μπορεί να προκαλέσουν την έντονη δυσαρέσκεια του υπόπτου και να τον καταστήσουν μη συνεργάσιμο. Τέτοια λεκτική συμπεριφορά, ιδιαίτερα σε βίαια και σκληρά άτομα, μπορεί να αποδειχθεί παρακινδυνευμένη, γιατί, ενδεχομένως, προκαλέσει την έντονη και ανεξέλεγκτη αντίδραση τους.

Για το λόγο αυτό, πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός και ήπιος ή σκληρός εκεί που πρέπει, ενώ παράλληλα, να ελέγχει τον εαυτό του και τα συναισθήματά του. Αν αναγκαστεί να είναι λεκτικά σκληρός, πρέπει να είναι ευγενικά σκληρός.

Ο τόνος της φωνής του, ανάλογα με τις περιστάσεις, πρέπει να χαρακτηρίζεται από ηπιότητα, σταθερότητα, οξύτητα, σιγουριά και υποβλητικότητα και τα λεγόμενά του από σαφήνεια, ακρίβεια και καθαρότητα.

Ο διάλογος με τον ύποπτο πρέπει να είναι ουσιώδης, να εστιάζεται στο πρόβλημα, να μην περιέχει αοριστολογίες και κομπασμούς και να είναι επίμονος, όταν απαιτεί κάτι.

Η αβεβαιότητα ή η ανακολουθία στα λόγια και στις απαιτήσεις, ίσως, προκαλέσει σύγχυση ή την εκκεντρική συμπεριφορά του υπόπτου που ελέγχει με αποτέλεσμα να μην είναι συνεργάσιμος.

Επίσης, είναι σημαντικό πλεονέκτημα να μπορεί το προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας να διατηρεί σταθερό τον τόνο της φωνής του σε όλα τα επίπεδα του ελέγχου. Αν δίνει εντολές με φωνή που τρέμει ή με κραυγές, προδίδει φόβο ή δείχνει στον ύποπτο ότι έχει χάσει την ψυχραιμία

του και προσπαθεί με τις φωνές να αντισταθμίσει την αδυναμία να του επιβληθεί είτε λεκτικά είτε σωματικά.

Ένας "πεπειραμένος" ύποπτος, ίσως, επιχειρήσει να τον επηρεάσει συναισθηματικά, ώστε να μπορεί να τον χειριστεί καλύτερα. Για να το επιτύχει αυτό, μπορεί να του απευθύνει προσβλητικά λόγια, για να το εκνευρίσει. Πρέπει να διατηρηθεί ψυχραιμία και να υπάρξει επαγγελματική συμπεριφορά, ειδικά όταν υπάρχει ακροατήριο. Να επιβληθεί χρησιμοποιώντας έντονη, αλλά ευγενική γλώσσα και σταθερό τόνο στη φωνή.

7.1.8 Κλιμάκωση του διαλόγου

Σημαντική προϋπόθεση για να εξασφαλιστεί η συνεργασία των υπόπτων που πρέπει να ελεγχθούν, είναι να υπάρχει από την άλλη πλευρά η ικανότητα να κλιμακώνεται και να αποκλιμακώνεται η λεκτική δύναμη, ανάλογα με τη συμπεριφορά των υπόπτων.

Τα βασικά στάδια αυτής της κλιμάκωσης είναι τέσσερα:

1. Στάδιο Διερεύνησης. Χαρακτηρίζεται από ήπιους λεκτικούς τόνους και αποτελεί μια πρώτη απόπειρα προσέγγισης του υπόπτου. Είναι η πρώτη λεκτική επαφή με τον ύποπτο, ενώ διατηρεί απόσταση περίπου πέντε μέτρων και από αυτήν εξαρτάται αν θα τον πλησιάσει περισσότερο ή θα διατηρήσει την υπάρχουσα απόσταση. Στο στάδιο της διερεύνησης, θα έχει την ευκαιρία να καταλάβει με τι άτομο έχει να κάνει, να ανιχνεύσει τις προθέσεις του από τις ενδείξεις κινδύνου που, ενδεχομένως παρουσιάζει, να διαπιστώσει αν είναι διατεθειμένος να συνεργαστεί μαζί του, να μάθει το λόγο για τον οποίο βρίσκεται στο συγκεκριμένο χώρο και να ζητήσει στοιχεία της ταυτότητας του ή άλλα έγγραφα που δικαιολογούν την παρουσία του. Επίσης, μπορεί να του εκθέσει τους λόγους για τους οποίους θέλει να τον ελέγξει και γενικότερα να αρχίσει και να εδραιώσει ένα διάλογο μαζί του που δεν θα επηρεάζεται ακόμη από αρνήσεις, αντιρρήσεις ή αντίσταση.
2. Πειθώ. Αν ο ύποπτος αρνηθεί να συνεργασθεί, το προσωπικό οφείλει να προσπαθήσει να χρησιμοποιήσει την πειθώ του. Να τον πείσει να συμμορφωθεί με τις εντολές του, χρησιμοποιώντας κάποια λογικά επιχειρήματα, ενισχύοντάς τα με την αναφορά του στους νόμους και κανονισμούς που προβλέπονται για τους ελέγχους ατόμων. Βέβαια, πρέπει να είναι σε θέση να καταλαβαίνει τότε κάποιος ύποπτος "παίρνει από λόγια" ή δεν παίρνει, ώστε να σταματά τη μέθοδο της πειθούς και να κλιμακώνει ισχυρότερη λεκτική πίεση. Επομένως, αν δεν καταφέρει να τον πείσει, δεν πρέπει να επιμένει και χρονοτριβεί, αλλά να προχωρήσει σε πιο σκληρή αλλά ευγενική λεκτική συμπεριφορά.
3. Συμβουλή - Εντολή. Αν και η πειθώ δεν αποδώσει, πρέπει να επιχειρήσει τη συμβουλή, η οποία θεωρείται "ομιλία χαμηλού ελέγχου". Να κάνει τον τόνο της φωνής του πιο έντονο και να δώσει άμεσες εντολές στον ύποπτο σχετικά με το τι θέλει να κάνει ή να μην κάνει, όπως: "Κύριε, σας συμβουλεύω να με ακολουθήσετε" ή "Κύριε, σας συμβουλεύω να ηρεμήσετε". Να προτιμά να ξεκινά τις προτροπές του χρησιμοποιώντας τη λέξη "συμβουλή", διότι αφενός μεν ακούγεται ευγενικά, αφετέρου δε ο ύποπτος διαισθάνεται μία κρυμμένη και απροσδιόριστη απειλή.
4. Προειδοποίηση. Οι περιστάσεις, ίσως, να αναγκάσουν το προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας να χρησιμοποιήσει "ομιλία υψηλού ελέγχου", δηλαδή ομιλία που να περιλαμβάνει διαταγές προς τον ύποπτο για συμμόρφωση και προειδοποίηση για άμεσες συνέπειες σε βάρος του, αν δεν υπακούσει. Για παράδειγμα, μπορεί να του πει:

"Κύριε, σας προειδοποιώ, αν δεν συμμορφωθείτε, θα αναγκαστώ να..." Προειδοποιώντας τον ύποπτο για κάτι, να ρυθμίσει την ένταση, τον τόνο και το χρώμα της φωνής του, ώστε να γίνει περισσότερο επιβλητική και απαιτητική, ενώ, παράλληλα, να φέρει το σώμα του στην ανάλογη στάση, ώστε να "συνοδεύει" τη φωνή του, εκδηλώνοντας την ίδια απαίτηση για συμμόρφωση.

Επομένως, σε όλα αυτά τα στάδια του διαλόγου, δεν πρέπει να ξεχνά τη "γλώσσα του σώματος". Αν η φωνή είναι άγρια και ξεστομίζει απειλές, ενώ, αντίθετα, το σώμα στέκεται αδιάφορα και χαλαρά, φαίνεται αδέξιος και ακίνδυνος κι έτσι το πιθανότερο είναι ότι ο ύποπτος δεν θα υπακούσει.

Γενικά, η "γλώσσα του σώματος" πρέπει να εκφράζει τις απαιτήσεις και να συμβαδίζει με τα λεγόμενα. Αν σκοπεύει να προειδοποιήσει έναν ύποπτο ότι θα ασκήσει βία εναντίον του, αν δεν συμμορφωθεί και, ιδιαίτερα, όταν υπάρχει ακροατήριο, πρέπει να του μιλήσει με καθαρή και δυνατή φωνή, ώστε να ακουστεί από όλους. Αν, τελικά, χρειαστεί να χρησιμοποιήσει βία, θα έχει γίνει σε όλους αντιληπτό ότι του είχε δώσει την ευκαιρία να συμμορφωθεί και να μην τον είχε εξωθήσει στα άκρα. Έτσι, αν χρειαστεί να απολογηθεί για τη βία που άσκησε, θα υπάρχουν μάρτυρες να πιστοποιήσουν ότι ενήργησε ως επαγγελματίας.

7.1.9 Προσέγγιση υπόπτου – Τεχνική «ορθής γωνίας»

Η τεχνική της "ορθής γωνίας" είναι ένας τρόπος ασφαλούς, κατά το δυνατόν, προσέγγισης για έλεγχο ενός υπόπτου από δύο άτομα ιδιωτικής ασφάλειας. Έχει σαν στόχο να μειώσει τους κινδύνους που, ενδεχομένως προκύψουν κατά την προσέγγιση και τον έλεγχο του υπόπτου.

Η τεχνική αυτή εφαρμόζεται ως εξής: Πλησιάζοντάς τον, το προσωπικό ασφάλειας, μέχρι την απόσταση των πέντε μέτρων, πρέπει να ανοιχτεί ο ένας προς τα αριστερά και ο άλλος προς τα δεξιά. Με τον τρόπο αυτό, το προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας και ο ύποπτος θα σχηματίσουν μία ορθή γωνία, στην κορυφή της οποίας θα βρίσκεται ο ύποπτος. Από την απόσταση αυτή ξεκινά διερευνητική ομιλία μαζί του και, αν επιβάλλεται, δίνονται σε αυτόν οι πρώτες εντολές, όσον αφορά στην τοποθέτηση των χεριών του, τα οποία πρέπει οπωσδήποτε να βλέπει το προσωπικό ασφάλειας, καθώς και στη θέση και στάση που πρέπει να λάβει. Ακολούθως, αφού τον πλησιάσει μέχρι το 1,5-2,5 μ., μπορεί να αρχίσει τον έλεγχο του, εφαρμόζοντας τον κανόνα: "Ο ένας ελέγχει και ο άλλος καλύπτει".

Εδώ, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, η σωστή εφαρμογή του προαναφερόμενου κανόνα εξαρτάται από το πόσο καλά μπορούν να συνεργαστούν τα άτομα της ιδιωτικής ασφάλειας μεταξύ τους. Εάν δεν μπορούν ή δεν καταλαβαίνουν πως να εργαστούν ομαδικά, υπάρχει ελάχιστο όφελος από την εφαρμογή του κανόνα. Ο ένας από τους δυο επιλαμβάνεται με την επικοινωνία με τον ύποπτο (λεκτική ή σωματική επαφή), για τον έλεγχο των δικαιολογητικών του εγγράφων.

Ο δεύτερος (άτομο κάλυψης), επιλαμβάνεται με την ασφάλεια της σκηνής, για την κάλυψη του ατόμου επαφής, για την ανακάλυψη τυχόν κρυμμένων συνεργατών του υπόπτου, για την επιτήρηση του ελεγχόμενου υπόπτου καθώς και των περιοχών ευθύνης που υπάρχουν γύρω τους και για τη λήψη οποιουδήποτε άλλου μέτρου που κρίνεται απαραίτητο για τη διασφάλιση του ελέγχου. Επομένως, ο ρόλος του καθενός στον έλεγχο του υπόπτου είναι το ίδιο σημαντικός γιατί, αν δεν λειτουργήσει σωστά ο ένας, δεν θα λειτουργήσει σωστά και ο άλλος.

Εφαρμόζοντας την τεχνική της "ορθής γωνίας" στους ελέγχους, υπάρχουν τα εξής πλεονεκτήματα:

1. Δημιουργούνται στον ύποπτο δύο στόχοι, σε δύο διαφορετικά σημεία και έτσι δυσκολεύεται να αντιμετωπίσει ταυτόχρονα και τους δύο, αν επιχειρήσει να επιτεθεί με τα χέρια του ή με κάποιο όπλο.
2. Η ψυχολογία του υπόπτου πέφτει γιατί, πέρα από εγκλωβισμένος, νιώθει ότι η τακτική αυτή δείχνει το υψηλό επίπεδο ετοιμότητας, ιδιαίτερα όταν με τη στάση του σώματός τους αισθάνεται πως περιορίζονται τα περιθώρια αντίδρασής του.
3. Από τις διαφορετικές θέσεις που έχουν ληφθεί, μπορούν να καλύπτονται και να ελέγχονται περισσότερες περιοχές ευθύνης – σημεία όπου υπάρχει η πιθανότητα να κρύβονται συνεργεί του υπόπτου- πίσω και γύρω του. Οι θέσεις αυτές τους ευνοούν ώστε το οπτικό τους πεδίο να περιλαμβάνει και τις περιοχές ευθύνης, πίσω από τον συνάδελφό τους, καλύπτοντας με τον τρόπο αυτό, ο ένας τον άλλον.
4. Αν ο έλεγχος του υπόπτου εξελιχθεί σε έλεγχο υψηλού κινδύνου και απαιτηθεί η χρήση πυροβόλων όπλων, δεν θα υπάρχει κίνδυνος το προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας να τραυματιστεί από δικά του διασταυρούμενα πυρά.

Όταν πρέπει να ελεγχθούν δύο άτομα, πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερη προσοχή, γιατί, αν αυτά απομακρυνθούν το ένα από το άλλο, καταστρέφεται η τεχνική της «ορθής γωνίας». Αν συμβεί αυτό, μπορεί να μεγαλώσει η απόσταση μεταξύ τους από τους ίδιους και να μοιραστούν τον έλεγχο ή να μειωθεί αντίστοιχα, οπισθοχωρώντας γρήγορα σε πλεονεκτικότερη θέση και ειδικότερα σε θέση κάλυψης, απ' όπου θα κλιμακωθεί μια νέα τακτική αντιμετώπισής τους.

7.1.10 Τακτικές συμβουλές στην προσέγγιση και έλεγχο ενός υπόπτου

Στον έλεγχο υπόπτου απαιτείται ένας συνδυασμός ικανότητας και ενστίκτου. Οι παρακάτω συμβουλές έχουν ως σκοπό να δώσουν στο προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας το πλεονέκτημα να προσεγγίζει υπόπτους για να τους ελέγξει:

1. Πρέπει να ληφθούν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την περιγραφή του υπόπτου, ώστε να προσεγγίσουν τα άτομα ιδιωτικής ασφάλειας το σωστό άτομο. Αν προσεγγίσουν λάθος άτομο και εστιάσουν την προσοχή τους σε αυτό, κινδυνεύουν να χάσουν τελείως τον πραγματικό ύποπτο και τις ενέργειές του.
2. Κατά την προσέγγιση του υπόπτου, πρέπει να σχεδιάσουν τις πιθανές οδούς διαφυγής πριν τις χρειαστούν. Συνήθως, η προσχεδιασμένη οδός διαφυγής είναι και η καλύτερη.
3. Πρέπει να γίνει σύγκριση της σωματικής διάπλασης του υπόπτου ή των υπόπτων με τη δική τους. Ειδικότερα, πρέπει να συγκριθεί η ηλικία, το ύψος, το βάρος, η δύναμη, το φύλο καθώς και οι εμφανείς ικανότητες του υπόπτου. Αν δεν γίνει αυτό, ίσως να μη ληφθούν υπόψη οι πραγματικές ικανότητες του υπόπτου και να θεωρηθεί εσφαλμένα πως υπερέχουν και μπορούν να επιβληθούν, εάν επιτεθεί ο ύποπτος, έστω και άοπλος. Επίσης μεγάλη σημασία πρέπει να δοθεί στην ψυχολογική κατάσταση του υπόπτου και στο επίπεδο ταραχής που ενδεχομένως βρίσκεται.
4. Το να δίνουν προσοχή στα χέρια του υπόπτου είναι απαραίτητος κανόνας αυτοπροστασίας. Ωστόσο, υπερβολική προσοχή στραμμένη μόνο στα χέρια ίσως τους παρασύρει και δεν γίνουν αντιληπτοί άλλοι πιθανοί κίνδυνοι.

5. Κατά την προσέγγιση του ύποπτου, πρέπει να ελεγχθούν τυχόν ασυμμετρίες στο σώμα του και στο ρουχισμό του. Κάποιο εξόγκωμα στα ρούχα, πιθανόν να δημιουργείται από ένα κρυμμένο όπλο που φέρει πάνω του. Επίσης, οι κινήσεις του και ο βηματισμός μπορεί να επηρεάζεται από κάτι που προσπαθεί να κρύψει.
6. Μόλις αρχίσει να μικραίνει η απόσταση ανάμεσα σ' αυτόν και στον ύποπτο πρέπει να αναμένεται κάθε αντίδρασή του. Ίσως επιτεθεί άοπλος ή κρατώντας κάποιο αιχμηρό αντικείμενο ή ακόμη να τραβήξει από το σώμα του ένα πυροβόλο όπλο. Αν ο ύποπτος τραβήξει ένα όπλο και είναι σε απόσταση που να φτάνουν ο ένας τον άλλο, δεν πρέπει να επιχειρήσει να κάνει το ίδιο, γιατί ο ύποπτος προηγείται χρονικά. Αντιθέτως, πρέπει να γίνουν οι εξής κινήσεις:
 - Να αρπάξει το όπλο ή το χέρι που κρατά το όπλο.
 - Να αφαιρέσει το όπλο από το χέρι που το κρατά.
 - Να εξουδετερώσει την απειλή θέτοντας τον ύποπτο εκτός μάχης .
7. Όταν η προσέγγιση γίνεται από δυο άτομα πρέπει να φροντίσουν να πλησιάσουν τον ύποπτο ο καθένας από διαφορετική γωνία. Όταν κινούνται μαζί, κοντά-κοντά, αποτελούν έναν στόχο και οι δύο.
8. Αντιμετωπίζοντας έναν ύποπτο, και λαμβάνοντας θέσεις κάλυψης και οι δύο μειώνουν τις πιθανότητες να επιχειρήσει ο ύποπτος να τους επιτεθεί.

7.1.11 Η σημασία της κάλυψης, της απόκρυψης και των εμποδίων στον έλεγχο

Προσεγγίζοντας έναν ύποπτο για να ελέγξουν το χώρο όπου διαδραματίζεται ένα επεισόδιο, είναι σημαντικό να λάβουν υπόψη και να αξιολογήσουν κάποιους άλλους παράγοντες, οι οποίοι θα τους δώσουν το τακτικό πλεονέκτημα, όταν θα αρχίσουν να ασχολούνται με τον έλεγχο του υπόπτου ή με το επεισόδιο. Αυτοί οι παράγοντες είναι η κάλυψη, η απόκρυψη και τα εμπόδια που ενδεχομένως να υπάρχουν στο χώρο. Ως «κάλυψη» θεωρείται ένα αντικείμενο το οποίο δεν είναι διαπερατό από τα βλήματα πυροβόλου όπλου, με αποτέλεσμα ή να τα εκτρέπει ή να τα επιβραδύνει, ανάλογα με το υλικό από το οποίο είναι κατασκευασμένο. Επομένως, είναι το αντικείμενο εκείνο το οποίο μπορεί να σε προστατεύσει από βλήματα πυροβόλων όπλων, αρκεί το σώμα να τοποθετηθεί πίσω από αυτό. Η κάλυψη είναι καλύτερη από την απόκρυψη, σε μια κατάσταση υψηλού κινδύνου, επειδή παρέχει μεγαλύτερη προστασία. Η ποιότητα της κάλυψης επηρεάζεται από το υλικό του αντικειμένου που τη δημιουργεί, από τη βαλλιστική ικανότητα του πυροβόλου όπλου και από τα πυρομαχικά που αυτό χρησιμοποιεί. Παραδείγματος χάριν, ένα πολεμικό τυφέκιο διαθέτει μεγαλύτερη διατρητικότητα από ένα όπλο χειρός.

Κάποια είδη καλύψεων, που συνήθως είναι διαθέσιμα, είναι τα εξής:

- Ο κύριος όγκος της μηχανής - σασμάν ενός αυτοκινήτου
- Οι τροχοί των αυτοκινήτων (ζάντες, δισκόπλακες και ταμπούρα φρένων. Όχι τα ελαστικά)
- Μεταλλικά αντικείμενα ικανοποιητικού πάχους (όχι λαμαρίνες)
- Οι γωνίες των κτηρίων
- Οι τοίχοι ή μαντρότοιχοι από μπετόν ή πέτρα
- Οι κορμοί μεγάλων δέντρων
- Οι κολώνες της ΔΕΗ, ιδίως από μπετόν
- Μεταλλικοί κάδοι σκουπιδιών, βαρέως τύπου

- Ντουλάπες αρχείων, γεμάτες με έγγραφα
- Γενικά, δομικές κατασκευές από μπετόν, τούβλα, πέτρα κλπ.

Ως «απόκρυψη» θεωρείται καθετί που μπορεί να κρύψει, αλλά όχι όμως και να προστατεύσει από βλήματα πυροβόλων όπλων. Αν και η κάλυψη είναι προτιμότερη από την απόκρυψη, η απόκρυψη εντούτοις παρέχει το στοιχείο του αιφνιδιασμού γιατί ο αντίπαλος του δεν γνωρίζει τη θέση του. Επιπλέον, σε κάποιες περιπτώσεις, διευκολύνει περισσότερο τη χρήση του πυροβόλου όπλου, εν αντιθέσει με την κάλυψη, στην οποία πρέπει να εκτεθεί μέρος του σώματος, για να χρησιμοποιηθεί.

Μερικά παραδείγματα αντικειμένων που παρέχουν απόκρυψη, είναι τα εξής:

- Σκοτάδι-σκιές
- Θάμνοι
- Πόρτες αυτοκινήτων
- Δοχεία απορριμμάτων
- Χωρίσματα γραφείων
- Διαφημιστικές πινακίδες κλπ.

Ως «εμπόδιο» θεωρείται ένα αντικείμενο το οποίο, σε δεδομένη στιγμή, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ανακόψει την άμεση πορεία ενός υπόπτου προς το μέρος σου.

Τέτοια εμπόδια μπορεί να είναι:

- Ένα γραφείο
- Ένας κάδος απορριμμάτων
- Ένα σταθμευμένο αυτοκίνητο
- Μια περίφραξη ή οποιοδήποτε άλλο αντικείμενο, γύρω ή πέρα από το οποίο, πρέπει να κινηθεί ένας ύποπτος προκειμένου να εκδηλώσει φυσική επίθεση.

Το εμπόδιο δεν μπορεί απαραίτητα να χρησιμοποιηθεί για κάλυψη από βλήματα πυροβόλου όπλου ή να παράσχει απόκρυψη, όπως π.χ. ένας φράχτης. Όταν όμως παρέχει και τέτοιες δυνατότητες, είναι ό,τι καλύτερο. Ιδιαίτερα, ένα εμπόδιο μπορεί να ανακόψει μια επίθεση υπόπτου με μαχαίρι.

Η ύπαρξη και η χρήση ενός εμποδίου μπορεί να δώσει το χρόνο να σκεφτεί λογικότερα και χωρίς πίεση την επιλογή του κατάλληλου μέσου – τρόπου άσκησης ελέγχου καθώς και τις επιλογές αντιμετώπισης ενός υπόπτου που επιτίθεται. Παράλληλα, ίσως να δώσει και στον ύποπτο το χρόνο να σκεφτεί ωριμότερα και να ανακόψει την επίθεση που άρχισε. Για τους παραπάνω λόγους, το άτομο ιδιωτικής ασφάλειας πρέπει να τοποθετείται κοντά σε κάποιο εμπόδιο, όταν αρχίζει τον έλεγχο υπόπτων, ιδιαιτέρως όταν αυτό αποτελεί και κάλυψη.

7.1.12 Σύγκρουση

Σύγκρουση υπάρχει όταν η γλώσσα παύσει να χρησιμοποιείται για τη μετάδοση πληροφοριών. Η κατάσταση αυτή μπορεί να προκαλέσει αίσθημα θυμού, που συνήθως εκφράζεται με λεκτική και/ή σωματική επίθεση και, τέλος, εξελίσσεται σε βία.

Γενικά, η επίθεση δεν δημιουργείται αμέσως, αλλά απαιτεί ορισμένο χρόνο για να πραγματοποιηθεί. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που μπορούν να προκαλέσουν ή να ενθαρρύνουν την επίθεση, μεταξύ των οποίων ο φόβος, ο εγωισμός, το άγχος, η λεκτική συμπεριφορά, οι χειρονομίες, το περιβάλλον κλπ.

Η εφαρμογή μιας ορισμένης μεθοδολογίας μπορεί να αποτρέψει τέτοιες λεκτικές επιθέσεις να μετατραπούν σε σωματικές επιθέσεις. Συγκεκριμένα, το προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας θα πρέπει:

- Να έχει γίνει συνείδηση ότι ορισμένα άτομα είναι εντελώς απρόβλεπτα, ικανά να γίνουν άκρως βίαια, χωρίς καν να προηγηθεί εκνευρισμός ή έξαψη. Για το λόγο αυτό, πρέπει να αντιμετωπίζονται με μεγάλη προσοχή.
- Στο μέτρο του δυνατού, να φροντίζει να μην εκτίθεται σε κίνδυνο.
- Να λαμβάνει προφυλάξεις και να ζητά βοήθεια, πριν καν εμπλακεί στην σύγκρουση.
- Να μην πλησιάζει εσπευσμένα ή με μεγάλες δρασκελιές τον επιτιθέμενο, γιατί έτσι δίνει την εντύπωση ότι προετοιμάζεται για σύγκρουση και δίνει ελάχιστες ευκαιρίες για έναρξη λογικού διαλόγου.
- Να μην κρατά αντικείμενα που δίνουν την εντύπωση όπλων όπως φακό ή ραδιοτηλέφωνο. Τα αντικείμενα αυτά πρέπει να τα χειρίζεται με προφύλαξη ή να τα τοποθετεί στην τσέπη του πριν επέμβει.
- Να μην κοιτάζει τον επιτιθέμενο διαρκώς στα μάτια για να μην του προκαλέσει εκνευρισμό.
- Να λαμβάνει υπόψη τη σωματική διάπλαση του επιτιθέμενου και να παρατηρεί τις κινήσεις των χεριών και των ποδιών του κλπ.
- Εκτός από τις χειρονομίες ανοίγματος όπως η χειραψία, να αποφεύγει τη σωματική επαφή, γιατί ο επιτιθέμενος μπορεί να αισθανθεί ότι αναχαιτίζεται ή απειλείται και για να αμυνθεί μπορεί να περάσει στην επίθεση.
- Να μη δίνει διαταγές. Το προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας, ιδιαίτερα όταν φορά στολή, δίνει την εντύπωση εξουσίας και κύρους. Ορισμένα άτομα τείνουν να προβάλλουν αντίσταση σ' αυτή την εξουσία, ιδιαίτερα όταν δέχονται εντολές.
- Να μη γυρίζει την πλάτη του στον επιτιθέμενο, γιατί έτσι δείχνει αδιαφορία και έλλειψη σεβασμού απέναντί του.
- Να δείχνει πάντα σιγουριά, αυτοπεποίθηση και σεβασμό γιατί έτσι κερδίζει τον έλεγχο και την εμπιστοσύνη του επιτιθέμενου. Αντίθετα, η χρήση βωμολοχιών και περιφρονητικών παρατηρήσεων υποδαυλίζουν το θυμό και ενισχύουν τη βία.
- Να μην υψώνει τον τόνο της φωνής τους και να προσπαθεί να συμπεριφερθεί φιλικά προς τον επιτιθέμενο: Σχόλια όπως «αυτό που κάνεις αξίζει πραγματικά τον κόπο;» ή «σε τι χρησιμεύει;» μπορούν να του δώσουν να καταλάβει ότι δεν υπάρχει λόγος να καταφύγει στη σύγκρουση.
- Να αποφεύγει οπωσδήποτε σημάδια επιθετικότητας που αυξάνουν άσκοπα το βαθμό επιθετικότητας π.χ. να μην υψώνει τον τόνο της φωνής του, να μη δακτυλοδεικτεί κλπ.
- Να στέκεται περίπου σε απόσταση ενός μπράτσου από το συνομιλητή του. Πρέπει να μένει αρκετά μακριά για να μη δίνει την εντύπωση εκφοβισμού και αρκετά κοντά για να μη φαίνεται αδιάφορος.

7.1.12.1

Σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων

Στην περίπτωση αυτή οι κρίσιμες αποφάσεις για το προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας είναι οι εξής:

Πρώτον: Η απόφαση να επέμβει.

- Εξαρτάται από τις περιστάσεις και τα εμπλεκόμενα άτομα.

- Θα πρέπει να προσπαθήσει να προσδιορίσει αν η σύγκρουση αυτή πρόκειται να εξελιχθεί ή εξελίσσεται ήδη σε κατάσταση που θέτει κάποιον σε κίνδυνο.

Δεύτερον: Η στιγμή που πρέπει να επέμβει. Για να εκτιμήσει σωστά την κατάσταση, θα πρέπει:

- Να προσδιορίσει την αιτία. Εάν αυτή δεν είναι έκδηλη ή εμφανής από την ακρόαση ή την παρατήρηση, θα πρέπει να προσπαθήσει να την αποκαλύψει πριν την επέμβαση.
- Να δώσει προσοχή στη χρησιμοποιούμενη γλώσσα: χυδαία, προσβλητική, υβριστική κλπ.
- Να δώσει προσοχή στον χρησιμοποιούμενο τόνο της φωνής: δυνατός, επιθετικός κλπ.
- Να προσδιορίσει αν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη είναι επιθετικά ή αν ορισμένα μεταξύ αυτών είναι λογικά και παθητικά.
- Να προσδιορίσει τον τύπο της γλώσσας του σώματος - π.χ. απειλές με σωματική προσέγγιση κατ' αρχήν, σωματική επαφή με βίαιες ωθήσεις κλπ.
- Να προσδιορίσει τον αριθμό των εμπλεκόμενων ατόμων - π.χ. ένας εναντίον ενός, ομάδα εναντίον ομάδας, ένας εναντίον ομάδας κλπ.
- Να μην παίρνει το μέρος κανενός, γιατί κινδυνεύει να ανεβάσει το βαθμό επιθετικότητας ή ακόμα και να στρέψει την επίθεση εναντίον του.

Εφόσον ληφθεί η απόφαση επέμβασης, θα πρέπει να ενημερώσει τους ανωτέρους του και να ζητήσει βοήθεια πριν επέμβει σε κατάσταση που να τον θέτει σε κίνδυνο.